
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

"ציר הרשע?": יחסי רוסיה עם איראן, סין וצפון קוריאה - 54607

תאריך עדכון אחרון 08-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תכנית בלימודי אירופה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר שמואל ברנאי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Samuel.Barnai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: עפ"י תיאום בדוא"ל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה בוחן את המונח של "ציר הרשע" והשלכותיו. הוא בוחן את ההקשרים התיאורטיים, ההיסטוריים והגיאופוליטיים של היחסים הסוערים והרב-גוניים של רוסיה החל מהמאה ה-XIX עם המדינות שסומנו כחלק של ציר זה - איראן, סין וצפון קוריאה. התלמידים יחקרו את המקורות של ייעוד זה, השפעתו על היחסים הבינלאומיים, וההשלכות הרחבות יותר על הביטחון העולמי, הכלכלי והדיפלומטיה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

התלמידים יבחנו את הגורמים שעיצבו שותפות מורכבת זו, לרבות שיתוף פעולה אנרגטי, ביטחון אזורי, שיתוף פעולה צבאי והשפעת כוחות חיצוניים. במהלך הקורס ננתח גם את השפעת היחסים על המזרח התיכון הרחב, מרכז אסיה והפוליטיקה העולמית. נבחן אירועים מרכזיים, הסכמים וסכסוכים שעיצבו את היחסים הדו-צדדיים והרב-צדדיים ואת השפעתם על הגיאופוליטיקה האזורית והעולמית.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא ל"ציר הרשע"
2. מבוא ליחסי רוסיה-איראן: רוסיה הצארית ואיראן בהספווים עד הקאג'ארים
3. יחסי ברית המועצות-איראן: מהפכה, מלחמת העולם השנייה והמלחמה הקרה
4. רוסיה הפוסט-סובייטית ובנייה מחדש של היחסים עם איראן
5. הקשר היסטורי רוסיה-סין: שושלות רומנוב וצ'ינג
6. מהברית למשבר: בריה"מ וסין המאוסיסטית
7. יחסים פוסט-סובייטיים עם סין
8. מבוא ליחסי רוסיה-צפון קוריאה
9. יסודות היסטוריים של יחסי בריה"מ-צפון קוריאה: החל ממלחמת קוריאה עד לקריסת בריה"מ
10. יחסי רוסיה-צפון קוריאה בעידן הפוסט-סובייטי
11. סיכום

חומר חובה לקריאה:

ביבליוגרפיה (אין חובה לקרוא את כל הפריטים)
כללי:

- Hopkirk, Peter, *The great game: the struggle for empire in Central Asia* (New York: Kodansha International, 1992)
- Kozhanov, N. A., *Russian foreign policy towards the Middle East: new trends, old traditions* (New York, NY: Oxford University Press, 2022) On-line
- Lee, Rensselaer, Lukin, Artyom, *Russia's Far East: new dynamics in Asia Pacific and beyond* (Boulder, Colorado; London, England: Lynne Rienner Publishers, 2015)
- Rozman, Gilbert, *Strategic Triangles Reshaping International Relations in East Asia* (Taylor & Francis, 2022)
- Shen, Zhihua, *Mao, Stalin and the Korean War: trilateral communist relations in the 1950s* (Milton Park, Abingdon; NY: Routledge, 2012) On-line
איראן:
- Andreeva, Elena, Matthee, Rudolph P. (eds.), *Russians in Iran: diplomacy and the politics of power in the Qajar era and beyond* (London; NY: I.B. Tauris, 2018) On-line
- Hasanli, Jamil, *At the dawn of the Cold War: The Soviet-American crisis over Iranian Azerbaijan, 1941-1946* (Blue Ridge Summit: The Rowman & Littlefield Publishing Group, 2006) On-line
- Murray, Williamson, Woods, Kevin M., *The Iran-Iraq War: a military and strategic history* (Cambridge: Cambridge University Press, 2014) On-line
- Panah, Maryam, *The Islamic Republic and the World: Global Dimensions of the Iranian Revolution* (Pluto Press, 2015) On-line
- Patrikarakos, David, *Nuclear Iran: the birth of an atomic state* (London, England: I.B.: Tauris, 2021) On-line
- Rezun, Miron, *The Soviet Union and Iran: Soviet policy in Iran from the beginnings of the Pahlavi dynasty until the Soviet Invasion in 1941* (Boulder: Westview Press, 1988)
- Yodfat, Aryeh, *The Soviet Union and revolutionary Iran* (Abingdon, Oxon: Routledge, 2011)
- Vatanka, A., *CAN THE WEST STOP RUSSIAN-IRANIAN CONVERGENCE?* (Middle East Institute, 2023) On-line
סין:
- Bekkevold, Jo Inge, Bobo Lo, *Sino-Russian Relations in the 21st Century* (Cham: Springer International Publishing, 2018)
- Bellacqua, James, *The Future of China-Russia Relations* (Lexington: The University Press of Kentucky, 2010) On-line
- Chen, Jian, *Mao's China and the cold war* (Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2001) On-line
- Lukin, Alexander, *The Bear Watches the Dragon: Russia's Perceptions of China and the Evolution of Russian-Chinese Relations Since the Eighteenth Century* (London: Routledge, 2015) On-line
- Lukin, Alexander (ed.), *The "Roads" and "Belts" of Eurasia* (Singapore: Springer Singapore, 2020) On-line
- Luthi, Lorenz M., *The Sino-Soviet split: Cold War in the communist World* (Princeton: Princeton University Press, 2010) On-line
- Maçães, Bruno, *Belt and Road: A Chinese World Order* (Oxford: C. Hurst and

Company, 2019) On-line
Pantsov, Alexander, *The Bolsheviks and the Chinese revolution, 1919-1927*
(Honolulu: University of Hawaii Press, 2000)
Perdue, Peter C., *China Marches West: The Qing Conquest of Central Eurasia*
(Cambridge: Harvard University Press, 2005) On-line
Quested, R. K. I., *Sino-Russian relations: a short history* (London; NY: Routledge,
2005) On-line
צפון קוריאה:
Cumings, Bruce, *The Korean War: A History* (NY: Modern Library, 2011)
Kihl, Young Whan, Kim, Hong Nack, *North Korea: The Politics of Regime Survival*
(Armonk, N.Y: M.E. Sharpe, 2006) On-line
Lankov, A. N., *From Stalin to Kim Il Sung: the formation of North Korea, 1945-1960*
(New Brunswick, N.J: Rutgers University Press, 2002)
Lankov, A. N., *Crisis in North Korea: the failure of De-Stalinization, 1956* (Honolulu:
University of Hawaii Press: Center for Korean Studies, University of Hawaii, 2005)
On-line
Panda, Ankit, *Kim Jong un and the Bomb: Survival and Deterrence in North Korea*
(London: C. Hurst and Company, 2020) On-line

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %
נוכחות / השתתפות בסיוור 20 %

מידע נוסף / הערות: